

گروه همسالان و سلامت نوجوان: یک پژوهش کیفی

سرور پرویزی^{*۱}، فضل‌ا... احمدی^۲

خلاصه

سابقه و هدف: نوجوانی یکی از دوره‌های مهم تکامل انسانی است. نوجوانان همواره در معرض رفتارهای پرخطر و نیز تحت تاثیر دوستان و گروه همسالان خود می‌باشند، این پژوهش با هدف تبیین نظرات نوجوانان پیرامون گروه همسالان و سلامت انجام شده است.

مواد و روش‌ها: تحقیق با طراحی کیفی بر روی چهل و یک نوجوان با استفاده از نمونه‌گیری مبتنی بر هدف انجام شد. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه ساختاردار جمع‌آوری و به روش تجزیه و تحلیل محتوایی، تحلیل شدند. کلیه مصاحبه‌ها ضبط و پیاده شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: از مجموع مضمون‌های استخراج شده، سه مضمون اصلی که هر یک، دو تا سه مضمون فرعی داشتند، به دست آمد. سه مضمون اصلی عبارتند از: آثار مثبت و پیامدهای نامطلوب گروه همسالان، نوجوانان و دوستان غیر هم‌جنس، و نوجوانان و مهارت‌های ارتباطی. مضمون‌های اصلی و فرعی با جملاتی از بیانات مشارکت‌کنندگان در پژوهش توضیح داده شده‌اند.

نتیجه‌گیری: نوجوانان خود را تحت تاثیر گروه همسالان احساس می‌کرده‌اند، این تاثیر از سویی نتایج مطلوب و از سوی دیگر پیامدهای نامطلوبی داشته است. با توجه به تغییر الگوی دوستی در بین نوجوانان به سمت ارتباطات بیشتر و گسترده‌تر با جنس مخالف، ارتباطات نوجوانی، نیازمند توجهات بیشتری است که می‌تواند زمینه‌ساز سلامت نوجوانان باشد. همچنین توجه به آموزش و مداخله برای طراحی دوستی‌ها و ارتباطات سالم به عنوان بخشی از مهارت‌های زندگی در دوره نوجوانی لازم به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: نوجوان، گروه همسالان، پژوهش کیفی، سلامت

۱- استادیار گروه بهداشت دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران.

۲- استادیار گروه پرستاری دانشکده پزشکی دانشگاه تربیت مدرس تهران.

* نویسنده مسئول: سرور پرویزی.

آدرس: تهران، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایران.

پست الکترونیک: s_parvizy@yahoo.com

تلفن: ۰۲۱ ۸۸۷۷۳۰۷۳

دورنویس: ۰۲۱ ۸۸۷۹۴۳۰۰

تاریخ دریافت: ۸۴/۱۱/۴

تاریخ پذیرش نهایی: ۸۵/۱۰/۲۰

مقدمه

ارتباطات دوستان، از تغییرات تکاملی در این دوره است. همچنین بخشی از هویت نوجوانان، در مجموعه گروه همسالان، شکل می‌گیرد. نوجوانان دوست دارند در مرکزیت نگاه‌ها باشند و نظرات تاییدی دوستانشان را در مورد خود بدانند. ارتباطات بیشتر با دوستان، غالباً والدین را عصبانی می‌کند و این خود مزید بر علت و مسبب جدایی بیشتر از خانواده می‌شود [۴]. گرچه تاثیر گروه همسالان از هنجارهای تکاملی و متعالی نوجوانی، پیش شرط اجتماعی شدن و هویت‌یابی است، اما می‌تواند آسیب‌زا نیز باشد. اگرچه بیشتر پژوهش‌ها بر عوامل خطرها و پزشکی پیشگیری در این دوره، دلالت می‌کنند. تحقیقات اندکی در زمینه مفهوم سلامت در نوجوانی و نقش گروه همسالان انجام شده است. بیشتر تحقیقات درباره مصرف سیگار، الکل و اعتیاد و نقش دوستان و

نوجوانی دوره مهمی در زندگی انسان است و نوجوانان سالم در توسعه جوامع نقش بزرگی دارند. مهم‌ترین عوامل خطرها در دوره نوجوانی: رفتارهای جنسی غیرایمن، اعتیاد، تصادف با وسایل نقلیه [۱]، مشکلات روانی، اقدام به خودکشی، بی‌کاری هستند که ممکن است نوجوانان را در ادامه زندگی آینده با مشکلات طولانی درگیر کنند [۲] این مشکلات گاه تا سنین بزرگسالی و حتی سالمندی با نوجوانان باقی خواهند ماند [۳]. بسیاری از عوامل خطر دوران نوجوانی با تغییرات طبیعی این دوره آغاز می‌شود و شدت می‌گیرد. نوجوانان در طول دوره نوجوانی، تغییرات جسمی و تکاملی زیادی را تجربه می‌کنند. تمایل به استقلال از خانواده و پیوستن به گروه همسالان، و افزایش